

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 16621

Tarih : 23.02.2026

10/3826

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Sağlık hizmetlerine erişimde dil temelli engellerin tespit edilmesi, mevcut uygulamaların incelenmesi ve çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve devamı maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim. 23.02.2026

Meral DANIŞ BEŞTAŞ
Erzurum Milletvekili

GEREKÇE

Hasta hakları ile sağlık hakkı ve sağlığa erişim hakkı arasında doğrudan ve ayrılmaz bir bağ bulunmaktadır. Sağlık hakkı, bireylere devletten doğrudan ya da dolaylı olarak kamu veya özel sağlık kurumları aracılığıyla sağlık hizmetlerine erişim talep etme hakkı tanırken; hasta hakları, sunulan sağlık hizmetinin insan onuruna, kişilik haklarına ve temel insan haklarına uygun biçimde verilmesini isteme hakkını içermektedir.

Türkiye'nin taraf olduğu Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme'nin 12'nci maddesinde sağlık hakkı "mümkün olan en yüksek sağlık standardına ulaşma hakkı" olarak tanımlanmıştır. Söz konusu hükmün bağlayıcı yorumunu ortaya koyan BM Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Komitesi'nin 14 No'lu Genel Yorumu'na göre sağlık hakkının dört temel unsuru bulunmaktadır: mevcudiyet (availability), erişilebilirlik (accessibility), kabul edilebilirlik (acceptability) ve kalite (quality).

Erişilebilirlik ilkesi yalnızca fiziksel ve ekonomik erişimi değil; bilgiye erişimi ve ayrımcılık yasağını da kapsamaktadır. Sağlık hizmetlerinin dil engeli nedeniyle fiilen erişilemez hale gelmesi, söz konusu yükümlülüklerin ihlali sonucunu doğurabilecektir.

Türkiye'nin taraf olduğu İnsan Hakları ve Biyotıp Sözleşmesi'nin 1'inci maddesinde taraf devletlerin, biyoloji ve tıbbın uygulanmasında herkesin haysiyetini ve kimliğini koruyarak

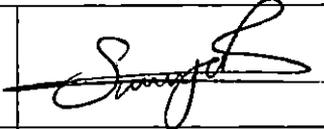
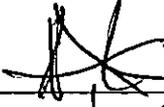
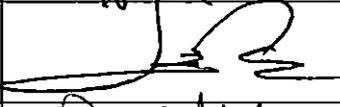
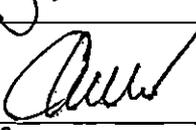
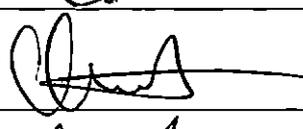
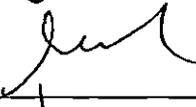
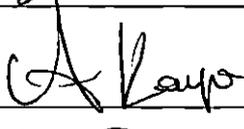
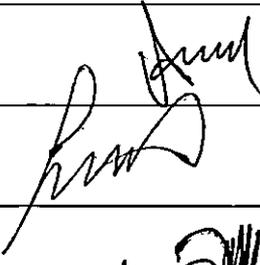
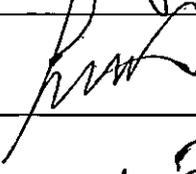
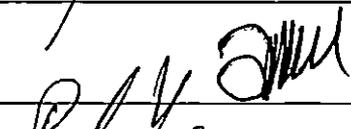
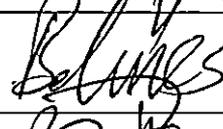
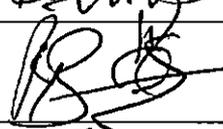
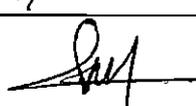
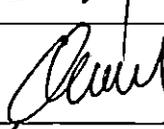
ayrım yapılmaksızın hak ve özgürlüklerine saygı gösterilmesini güvence altına alacağı hükme bağlanmıştır. Kişinin kimliği ve onurunun korunması, sağlık hizmetine kendi dilinde erişebilmesini de içeren bir yükümlülük alanı doğurmaktadır.

Ayrıca Avrupa Hasta Hakları Statüsü, hastaların dilsel özelliklerine uygun bilgilendirme yapılmasını; sağlık personelinin bu doğrultuda eğitilmesini ve bilgilendirme materyallerinin erişilebilir biçimde hazırlanmasını öngörmektedir.

Türkiye'nin taraf olduğu Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme'nin 25'inci maddesi ise engellilerin ayrımcılığa uğramaksızın ulaşılabilir en yüksek sağlık standardından yararlanma hakkını tanımaktadır. Özellikle işitme engelliler ve dil bariyeri yaşayan bireyler bakımından iletişim imkânlarının sağlanmaması, sağlık hakkının etkin kullanımını ortadan kaldırmaktadır.

Geçmiş yıllarda kamuoyuna yansıyan ve bir hastanın dil farklılığı nedeniyle muayene sürecinde ciddi iletişim sorunu yaşadığı olay, dil engelini yalnızca sosyal değil, doğrudan teşhis ve tedavi süreçlerini etkileyen hayati bir mesele olduğunu göstermiştir. Özellikle anadili Türkçe olmayan yurttaşların yoğun olarak yaşadığı bölgelerde, dil bariyeri nedeniyle hastaların kendilerini ifade edememesi ve hekimlerin yeterli anamnez alamaması; yanlış teşhis, eksik tedavi veya sağlık hizmetinden fiilen yararlanamama sonucunu doğurabilmektedir.

Sağlık hakkı yaşam hakkıyla doğrudan bağlantılıdır. Bu nedenle sağlık hizmetlerinde dil temelli erişim sorunlarının kapsamının, sonuçlarının ve çözüm yollarının bütüncül biçimde incelenmesi gerekmektedir.

1	SÜMEYYE BOZ ÇAKI	MUŞ	
2	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
3	SERHAT EREN	DİYARBAKIR	
4	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
5	GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT	VAN	
6	NEVROZ UYSAL ASLAN	ŞIRNAK	
7	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
8	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
9	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
10	ALİ BOZAN	MERSİN	
11	SALİHE AYDENİZ	MARDİN	
12	GÜLDEREN VARLI	VAN	
13	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
14	BERDAN ÖZTÜRK	DİYARBAKIR	
15	ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ	BATMAN	
16	CENGİZ ÇİÇEK	İSTANBUL	
17	MEHMET KAMAÇ	DİYARBAKIR	
18	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
19	GEORGE ASLAN	MARDİN	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	